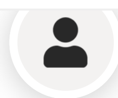
Tema
11. decembar, 2021. 00:00

Istorija: Crna Gora žrtva osvajačkog plijena i agresije Srbije (1918-1924)

Crnogorska luča slobode protiv velikosrpskog mraka

Kad je postalo očigledno da od ravnopravnog jugoslovenskog ujedinjenja nema ništa, crnogorski Dvor, Vlada, crnogorski ustanici i komiti, gerilci i crnogorski emigranti borili su se političkim i diplomatskim, ali i oružanim sredstvima za suverenu Crnu Goru

PA

Mr Novak ADŽIĆ, doktorand istorijskih nauka
Autor

Portal Analitika
Izvor

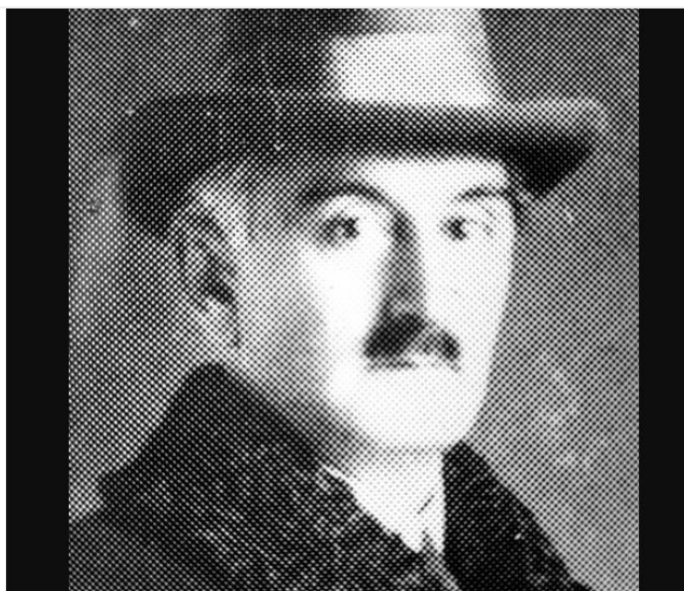
U vrijeme stvaranja Kraljevine SHS (1918) crnogorski Dvor i Vlada u egzilu, i njihove mnogobrojne pristalice u Crnoj Gori, zalagali su se za stvaranje Jugoslavije na principima saveza suverenih država (jugoslovenske konfederacije) i tražili su, suštinski, vaspostavljanje (restauraciju, obnovu) Crne Gore kao samostalne države. Takođe i garantovanje i primjenu prava crnogorskom narodu da se slobodno izjasni o državno-pravnom statusu Crne Gore u skladu s crnogorskim Ustavom i zakonima i, proklamovanih, **Vilsonovih (predsjednik SAD dr Vudro Vilson)**, univerzalnih principa o »**pravu na samoopredjeljenje naroda**«.

To, nažalost, Crnoj Gori tada nije omogućeno, već je postala žrtva velikosrpskog osvajačkog plijena i agresije od kraja 1918. godine.

Kad je postalo očigledno da od ravnopravnog (federalnog ili konfederalnog) jugoslovenskog ujedinjenja nema ništa, crnogorski Dvor, Vlada, crnogorski ustanici i komiti, gerilci i crnogorski emigranti borili su se političkim i

Kralj Nikola I Petrović-Njegoš je u egzilu bio maksimalno angažovan da opstane nezavisna, samostalna Crna Gora i da on ostane na njenom prijestolu, ako narod tako slobodno i plebiscitarno odluči.

Vojvoda **Simo Popović**, koji je dugo i često bio s kraljom Nikolom u egzilu u Francuskoj, u memoarskim spisima pod naslovom **»S kraljem Nikolom iz dana u dan 1916-1919«**, objavljenim u Beogradu 2002, na strani 250 konstatuje i to da je maja 1919. kralj Nikola imao susret sa italijanskim poslanikom na crnogorskom Dvoru **Paolom de Maontaljarijem** i da mu je na njegovo pitanje što hoće - decidirano odgovorio ovo: **»Hoću samostalnu Crnu Goru i da se vratim u nju. Ništa drugo!«**

Dr Ivan-Ivo Jovićević

Dr Ivan-Ivo Jovićević bio je crnogorski diplomata u vrijeme suverene Kraljevine Crne Gore, generalni konzul Kraljevine Crne Gore u Švajcarskoj (Ženeva) i politički emigrant, od 1916. do 1926. godine. Poslije povratka u zemlju bio je zapaženi politički aktivista crnogorskih federalista Crnogorske stranke.

On, u svojim memoarima »**O ljudima i događajima – Sjećanja jednog federaliste**«(Obod, Cetinje, 1995), opisujući svoj izgnanički život u Francuskoj, navodii ovo: » **Iz Crne Gore stizale su sve gore i gore vijesti: čujali smo kako se ruše kuće, kako se muče i ubijajučakižene,dasutamnicenapunjenenajboljimCrnogorcima itd«** [1].

Aleksandru Karađorđeviću iz 1924. godine. U tom pismu, koje je publikovano u emigrantskom, »Amerikanskom Glasu Crnogorca« u Čikagu, dr Ivo Jovićević piše kralju Aleksandru i ovo:

»Ti sjediš na jednom od najokrvavljenijih prestola Evrope. Oko tvoga prestola mnogi su se smrtni grijehovi počinili - zbog vlasti, zbog sujete i ništavne slave i veličine ovoga svijeta... Ti ne smiješ da se pojaviš nigđe u nesrećnoj Crnoj Gori, jer znaš vrlo dobro da Te u njoj ne očekivaju ljubav i poštovanje već mržnja i prezrenje, a može bit' i sama smrt. Osim sjenke kralja Nikole i kraljice Milene, Ti moraš vidjeti sa Tvojeg okrvavljenog prestola kako ispred njega teče potok krvi crnogorskog naroda među kojim ste Ti i Tvoji državnici nož krvavi vrgli samo zato da otmete krunu kralju Nikoli i da ognjem i mačem pokoriš Crnu Goru.

Ti moraš takođe vidjeti ona popaljena sela crnogorska i čuti lelek i vapaj one nevine djece, onih nevinih žena i staraca koje potukoše, izmrcvariše i obeščastiše Tvoji divlji potplaćeni panduri. Da, Ti moraš vidjeti sve one strašne prizore u nesrećnoj i napaćenoj Crnoj Gori od dana njene

zločinima, pa Ti savjest (tj. ako je imaš) nije mirna, već te kori i muči za učinjene zločine«[2].

U tom pismu dr Ivo Jovićević navodi i to da režim kralja Aleksandra »**počiva na sili, na nepravdi, na korupciji i na neostvarljivom principu**«, te da kralja Aleksandra »**Hrvati ne priznaju nikako, a Bosanci, Hercegovci, Dalmatinci, Crnogorci i Makedonci priznaju na silu**«[3].

Neostvarljivi princip o kome govori Ivo Jovićević je »**posrbljavanje Hrvata, Slovenaca, Bosanaca, Hercegovaca, Crnogoraca i Makedonaca, što je apsolutno nemoguće**« [4], navodi dr Ivo Jovićević.

Kakva je zla sudbina u to doba, od kraja 1918. godine i dugo vremena potom, bila snašla crnogorski narod od strane opresije, terora, zuluma, okupacionog vojno-policijskog režima i velikosrpske tiranije, pouzdano svjedoči i sljedeći citat iz lista "**Crnogorski glasnik**", koji 1923. objavljuje članak o zvjerstvima u Crnoj Gori i prema crnogorskom narodu i pripadnicima svijetlog, zelenaškog crnogorskog i komunističkog crnogorskog oslobodilačkog pokreta.

batinaša velikosrpske KSHS i mučenje znamenitog Crnogorca, heroja i komuniste **Bracana Bracanovića,** koga je režim KSHS/Kraljevine Jugoslavije ubio kasnije na monstruozan način.

Crnogorski suverenistički emigrantski list „Crnogorski glasnik” objavljuje (1923), članak, pod naslovom: **„Nova zvjerstva u Crnoj Gori“**, *u kome kaže da beogradski list “Balkan”, i ako sluga biogradske Vlade, nije mogao a da ne iznese kako* ***Omer paša****, zvanični Biograd, pali i ruši po Crnoj Gori evo već četiri godine.*

Bracan Bracanović

Zatim u broju od 16. novembra 1921. godine javlja kako je srbijanski predstavnik u Podgorici, odnosno okružni načelnik **B. R**, »naredio trojici žandarma te su svezali hrabroga **Bracana Bracanovića** pa ga zatim svukli«, te da je okružni načenik tukao »oborena na zemlji, i udarao ga nogama.

Rane Bracanovićeve i stanje bile su tako teški, pa ga je rečeni okružni načelnik »**morao**

Dalje se u navedenom članku konstatuje:

„Isti list od 19. novembra napada Vladu što je dozvolila da Srbija ulaskom u Crnu Goru 1918. godine ruši spomenike istorijske i da se čak oskrnavljavaju na gadan i nedostojan način svete ikone ***Sv. Vasilija i Sv. Petra.***

U Piperima, a tako i u drugim mjestima, zabranjeno je da vode stoku na ispašu. Stanovništvo, žene i djeca, tučeni su i mučeni. Njihovu imovinu oduzimaju srbijanski vojnici. Srbijanske vlasti sazivaju Crnogorce u kancelarije, pa ih životinjski tuku, da bi ih primorali da se pokore i da se potpišu da su za Srbiju.

Bogić Ljumović *iz Crnaca bio je uhapšen, gdje je bio tučen i držan bez hrane, da bi ga primorali da potpiše izjavu da svoje imanje poklanja Srbiji.*

Đorđe Grujović, *školovani omladinac, koji je u ratu izgubio ruku, lišen je svog imanja, a tako i* ***Miloš Savović****, kome je zabranjeno da izlazi iz sela, da bi ih gladom primorali da se pokore.*

Evo kako piše biogradski list, a tako pišu i ostali srbijanski i hrvatski listovi. Šta bi rekao

Prema najnovijim vijestima saznajemo, da su ponovo počela hapšenja po Crnoj Gori.

Kad protivniku ne mogu drugo, oglase ga za komunistu, stave ga van zakona i tamo mu oduzmu imanje i mogu ga ubiti. Među optuženim i uhapšenim na Cetinju i okolici nalaze se i: komandir ***Vaso Đ. Martinović,*** *osam narodnih poslanika; komandiri* ***Vukale Rajković, Krsto i Jovan Vujović;*** *kapetani* ***Nikola Petrović i Vaso Marković;*** *poručnik* ***Musa Vuković[5];*** *potporučnici* ***Špiro Stanojević, Miloš Perutović i Batrić****, i vojnici* ***Jovan Zvicer i Miloš Krivokapić".***

Oficiri Majo Vujović, Vaso K. Marković i Filip N. Marković u Gaeti 1919.

Važne naše napomene, primjedbe, korekcije i objašnjenja, u vezi citiranog teksta su sljedeće:

1) U tekstu stoji pogrešno navedeno prezime: ispravno je i tačno **Nikola Perutović**, a ne Nikola Petrović;

2) Radi se o kapetanu crnogorske vojske, ustaniku, komiti i zelenašu, suverenisti, jednom od prvaka Božićnog ustanka 1919. godine, pripadniku Štaba Crnogorske vojske u

GORE, **Vasu Krstovom Markoviću** iz Prosenog dola (selo Dobra voda), Cuce, Katunska nahija, cetinjska oblast.

---

[1] Dr Ivo Jovićević, »O ljudima i događajima - Sjećanja jednog federaliste«, Obod, Cetinje, 1995, str. 127 i 128.

[2] Dr Ivo Jovićević, navedeno djelo, str. 183, 184, 185.

[3] Dr Ivo Jovićević, n. d. str. 185.

[4]Dr Ivo Jovićevič, n. d. str. 186.

[5] Oficir crnogorske vojske, ustanik, zelenaš, patriota, junak i komita Boško (nadimak Musa) Vuković.

NOVAK ADŽIĆ
CRNOGORSKI PATRIOTI
KRALJ NIKOLA
VELIKOSRPSKA TIRANIJA

Skupštini

PROČITAJ JOŠ...

Krivokapić: Nezadovoljni smo i krivi smo svi

Damjanović: Nema sreće bez povratka osnovnog političkog morala

Poslanice DPS traže dopunu dnevnog reda sjednice koja počinje u ponedjeljak

Komentari (4)

Želite li da podijelite Vaše mišljenje sa drugim čitaocima? Napišite komentar i započnite diskusiju.

Dodaj komentar

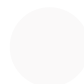
Adresa

 19. decembra 5 81000 Podgorica

 +382 67 204 700

 portalanalitika@t-com.me

Facebook app policy

Predstavljamo

Igor i Vlado podcast

Extra TV preporuka

Savremena karijatida